

4. Центральний державний архів громадських об'єднань України. – Ф.1. – Оп.11. – Спр.916. Протокол № 106 засідання Політбюро ЦК КПУ.30.10.1984р. – 194 арк.
5. Шевченко Т. “Хто такий Сергій Параджанов?” Спогади Святослава Іванова // Українська культура. – 1999. – № 3. – С.2- 5.
6. Щербицкий В. В. Избранные речи и статьи. – М.: Политиздат, 1978. – 624с.
7. Режим доступу: <http://ukraine.ui.ua/teatr-kino>

Кучера Т. М.

*кандидат філософських наук,
викладач Харківського національного
медичного університету*

Печенікова Л. М.

*викладач Київського національного
економічного університету
ім. Вадима Гетьмана*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК НАЙВАЖЛИВІША УМОВА ІННОВАЦІЙНОГО ПРОРИВУ УКРАЇНСЬКОГО СОЦІУМУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Початок ХХІ століття характеризується переходом до поліцентричності, що супроводжується загостренням економічних, політичних, етнонаціональних, конфесійних та інших суперечностей на регіональних і локальних рівнях. У результаті системних соціальних зрушень епіцентром змін стають світоглядні орієнтації людини / суспільства, що актуалізує запитне тільки на ефективну державну політику здатну забезпечити економічну спроможність України, а й на формування нових конкурентних переваг на засадах ефективного нагромадження інтелектуального потенціалу й інтелектуалізації суспільства.

Проблемі формування та оцінювання інтелектуального потенціалу, інтелектуалізації суспільства та економіки присвячено чимало сучасних наукових розробок. Ці питання привертають увагу як вітчизняних науковців: С. Вовканича, О. Бутнік-Сіверського, Л. Дибби, І. Мойсеєнко, Ю. Пилипенко, А. Турило, так і закордонних Е. Брукінга, Е. Титової, В. Касаткіної. Тому актуальність обраної теми має подвійне обґрунтування: потреб а фундаментального концептуального осягнення інтелектуального потенціалу як найважливішої умови інноваційного прориву українського соціуму, і в рамках соціально-філософського аналізу – розкрити специфічність інтелектуального потенціалу як ресурсу, що може бути використаний державою для вирішення завдань по самозбереженню в умовах глобалізації.

На сучасному етапі Україна переживає найскладніший період одночасних змін у політиці, економіці, освіті, в системі фундаментальних суспільних

цінностей, що поглиблюється негайною необхідністю досягнення нових викликів громадянського суспільства, визначених умовами глобальної нестабільності. Намагаючись опанувати невичерпну складність даної проблеми підкреслимо, що не аби якої ваги набуває оцінка критичних ситуацій і вироблення стратегічних пріоритетів, національних програм і проектів, що дозволяють здійснити інноваційний прорив виходу України із кризи.

Глобальний перехід до інформаційної епохи видозмінює епоху індустріалізму і як зауважують вчені [1;2;3;4], включає яскраво виражений кризовий компонент, що дозволяє стверджувати – такий перехід супроводжується прогресивним розвитком найновіших інформаційних, біоінформаційних, соціоінформаційних технологій із відповідною їм трансформацією основних сфер людської діяльності: економіки, політики, науки, культури.

Питання перспектив і наслідків інформаційної епохи для людської цивілізації залишається відкритим, оскільки зміна соціальної реальності за допомогою інформаційних технологій може представляти як потенційну загрозу, так і шанс до радикальних змін [5, с. 90].

Слушно зауважує Т. Сакайя: «...ми вступаємо в новий етап цивілізації, на якому рушійною силою є цінності, створені знаннями» [6, с. 337]. Слід підкреслити, що в умовах глобалізації саме знання, а не праця, стають джерелом вартості.

Знання, креативність і розвиток інтелектуальної активності виступають рушійною силою інновацій як необхідного елементу циклічної технологічної динаміки, засвоєння яких дозволяє долати наслідки технологічної деградації економіки і здійснювати перехід від кризової фази розвитку до фази нового циклу і нового способу виробництва.

В умовах сучасної дійсності ефективність економічної системи України залежить від здійснення цілеспрямованої політики по реструктуризації соціально-економічного потенціалу в напрямку росту інтелектуального потенціалу, що дозволяє регіонам підвищувати свої адаптаційні характеристики до вимог нової економіки.

Розбудова конкурентоспроможної економіки України, прискорення економічного зростання і нагромадження капіталу можливі лише за умови підвищення інтелектуального потенціалу людини/суспільства через вдосконалення техніки, технології, управління, створення нових продуктів, збільшення обсягів виробництва і продажу.

В такому контексті ефективне використання і нагромадження інтелектуального потенціалу держави/регіону, створення інституціональних умов для його розширеного відтворення має стати пріоритетними напрямками регіональної політики. Інтелектуальний потенціал суспільства як сукупність освітнього, наукового, інноваційного та культурного потенціалів виступає головним механізмом конкурентної боротьби і фінансової стабільності.

С. Вовканич підкреслює, що інтелектуальний потенціал є головною умовою науково-технічного прогресу. Відтак, соціальне інвестування у процес відтворення інтелектуального потенціалу, нагромадження і використання нових

знань (проектів, ідей, моделей), що може стати інтелектуальною власністю України, призводить до росту доходів населення, а тим самим і до зростання загального соціально-економічного стану регіону, сприяє прогресивній і міжнародній інтеграції держави як повноправного партнера [7, с. 337].

Список використаної літератури

1. Максименко І. І. Управління інтелектуальним потенціалом регіону: Автореф. к-та екон. наук: 08.00.05. – Перм., 2010.
2. Петренко В.П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах / / Наукова монографія – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 352 с.
3. Гагауз І. Б. Чи можливі аналоги європейських ScienceCities в Україні / Гагауз І. Б. // Наука та інновації. – 2011. – № 4. – 194 с.
4. Пилипенко Ю. І. Фактори технологічного відставання національної економіки України // Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наук. праць. Вип. 1 (6). – Дніпропетровськ, 2009. – С. 141-145.
5. Попов С. М. Розвиток теорії автопоезису як суперпозиція дії зворотних зв'язків у складних соціальних системах // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб. наук. праць, вип. 57 - Запоріжжя:ЗДІА, 2014. – 284с.
6. Сакайя Т. Стоимость создаваемая знаниями, или история будущего // новая индустриальная волна на Западе: Антология / под. ред.. В. Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – С.337-371.
7. Вовканич С. Й. Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея / С. Й. Вовканич. – Львів: Видавництво ЛБА, 2001. – 540 с.

Яранцева О. І.

*старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Інституту кримінально-виконавчої
служби*

ЛУЦІЙ АННЕЙ СЕНЕКА МОЛОДШИЙ У МИНУЛОМУ ТА СЬОГОДЕННІ

Луцій Анней Сенека молодший (бл. 5 р. до н.е. – 64 р. н.е.), філософ-стоїк, літератор, державний діяч, чиї численні твори, на щастя, залишилися нам у спадщину, не потребує детальної рекомендації, – адже його п'єси, філософські трактати, листи до Луцилія подорожують світом у вигляді крилатих виразів упродовж майже двох тисячоліть. Віра ж Сенеки в те, що кожна людина є громадянином світу, свідчить про сучасність думок та ідей філософа за доби, якій властиві потужні глобалізаційні процеси.